

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” czím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.	Megjelenik minden Szerkesztőség és... Egyes számok kaphatók: a dohányüzemekben.	és szombaton este. Zent-István-tér 1.
---	--	---	--

Népvándorlás.

Érdekesek azok a statisztikai adatok, a melyekben a kormány a kivándorlásról számol be. E szerint 1899-ben 76.495, 1900-ban 81.101 és 1901-ben 94.049 utlevelet adtak ki hivatalból a magyar hatóságok kivándorlóknak. Természetes, hogy ez csak egyik része a tényleges kivándorlásoknak, mert ugyanennyire tehető azoknak a száma is, a kik kiszökdöstek, vagy hamis utlevéllel kezükben mondtak bucsut a magyarok hazájának.

De hát úgyis sokan vagyunk. A magyar föld nem bírja már táplálni azt a sok kenyérfogyasztót. Háború nincs, a betegségek: kolera, fekete himlő, és hasonló mérges nyavalyák nem pusztíthatják már a sok orvos miatt sem az országot. Hát csak kell valahogyan szabadítani a magyar föld terhét.

De friss szag kerekedik onnan felülről. A vereczkei szorosnál, a hol Árpád apánk kacagányos vítezi buzogánnyal kezükben meghódítani jöttek a hármas halom és négy folyam országát, újabb hódítók érkeznek. Hátukon pinkli, kezükben görcsös vándorbot s a lány zephir vigan lengeti büszke pájeszukat. Ők is hódítani jöttek. Nem karddal, nem is buzogánnyal, egyszerű fehér krétával, a melynek meg van az a jó tulajdonsága, hogy ha a szükség úgy hozza magával, duplán is fog. Félénken körülnéznek, nincse közlben finánc vagy zsandár. De az is csak első

pillanatra ellenség, a másikban legyőzi őket a furfang. Rokont jönnek látogatni, kereskedelmi ügyben utaznak s a jó Isten, meg ők tudják, hogy mennyi ügyes-bajos dolgaik akadnak itt minálunk. És mily szép, mily szeretetreméltó ez a magyarok hazája! A jövővényt vágy fogja el, hogy itt maradjon. Majd csak akad itt dolga neki is. Elég buta a magyar hozzá, hogy megélhessen rajta. Először szerényen kezdi, gyujtót árul, házal, aztán pálinkás poltot nyit, támasztja az ajtófélfát és lesi a munkából jövő magyart, vagy ruthént, mint a pók a legyet. Lesi, hija, biztatja, míg lépreragad s a többi az ő gondja.

S a hatóság?

Ó a hatóságnak mindig akadnak emberei, a kik a kezükre játszanak. Egyik fővárosi, kormányparti újság a minap közölt pompás statisztikai adatokat arra nézve, a mikor a főszolgabíró együtt liciált az új magyarokkal a szegény ember földjére s közös megegyezés útján mindegyik potom áron jutott a birtokhoz. Ha az egyik beszélt, hallgatott a másik s 20—30 forintért a viskó földestül gazdát cserélt.

És aztán az sem csodálható, hogy azok az új magyarok egyebekre is kíváncsiak. Például: milyen a magyarok hazája arra a szive felé, a zsiros Alföld, a szép Dunántúl? Borsod, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyék immár hamzsegek töltek. Nem egyszer lézengenek itt nálunk, Fejérvárot is. Egy esztendő alatt szatócs, tíz év

mulva földbirtokos, husz év mulva pesti háziur és sovíniszta magyar lesz belőle, a ki, vagy ha ő nem, a csemetái leckét adnak belőle, hogy milyennek kell lenni a magyarnak, hogyan szerezze a hazáját és főképp, hogy milyen az igazi liberális magyar ember, hiszen a többi ugys ha záaruló. A jó régi magyar családok sarjai nem győznek eleget pironkodni, mikor a Khónokból, Weiszekből, átvedlett Jakabok és Izidorok dorgálgatják őket, hogy hogyan kell a haza iránt tartozó kötelességeket leróni.

Ilyen az új népvándorlás minálunk szép Magyarországon.

Egyébiránt ez egyszerű és természetes is. A legegyszerűbb fizikai törvény! Két test egy helyen egyszerre nem férhet meg. Ha az egyik előretolódik, a másiknak pusztulni kell s ki tehet róla, hogy egy galíciai bevándorló legalább tíz magyart szorít ki a helyéből.

A magyar kormány pedig kapkod. Jobbra is, balra is, csak oda nem út, a hova kellene. Hoznak új kivándorlási és bevándorlási törvényt, hogy szabályozzák a népvándorlást. Előírják, megkönnyítik, hogy hogyan menjen kifelé a magyar. Erről se lehet tenni. A ki itt benn nem tud maradni s ezért ki akar menni, azt úgy sem lehet abban megakadályozni. S ha a magyar állam könnyebbé teszi a helyzetüket, kiragadja a feketelelkű kivándorlási zsidó ügynökök körmei közül (igazán megható! zsidók szorítják ki egy

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Almanach 1903-ra.*)

Előszó.

A Barnum amerikai ritkasággyűjteményében volt állítólag egy olyan macska, melynek szemlencséje annyira nagyította a tárgyakat, hogy a szegény pára nem merete az egeret megfogni, mert olyan kolosszus alaknak látszott neki, mint egy bivaly. Barnum aztán bejárta a világot, még egy másik macskát is szerzett hozzá, annak a szemlencséje viszont annyira kicsinyítette a tárgyakat, hogy a cica a medvével, a híres „Bob”-bal játszókat is erőnek erejével hőmpolygetni akarta a porban, mint egy picike golyóyagot.

A két macska így is nagy különlegesség volt, de még ennél is furcsább lett volna, ha ez a két macska véletlenül egy macskává változik, aztán az egyik szeme nagyított volna, a másik kicsinyített volna.

Hogy mi lett volna akkor, no már arra Barnum is kíváncsi volt, újra nyakába vette a világrészeket és keresett egy ilyen macskát.

De nem talált.

Olvastam egyszer effélet, de képtelenségnek tartottam. Ostobaság! Humbug az egész.

És mégis, mintha valami ehhez hasonló

látnék most. T. i. a nagyító és kicsinyítő szemet ugyanazon egy fejben. Csak hogy ez a fej nem egy macskáé, hanem egy igen tisztos és hatalmas fej: a magyar társadalomé.

A nagyító szem.

Ez az értékesebb szemed magyarom. Leginkább a tükörbe nézsz vele, a történelemben, hol óriásnak látod magadat. De néha egy-egy előttd készülő dologra is rápillantasz. Mikor az ugynevezett „háznégyszöveget” (a schneider viereket a Dorottya-utcában) fölépítették, akkor így kiáltott fel Simon Florent egy városi közgyűlésen: „Immár itt áll Európa legimpozánsabb épülete.” A régi varosház padsoraiban könyöklő városatyák szemei kevélyen fénylettek. Mikor pedig az első csatát megnyertük negyvennyolcban, fennen lármázott a közvélemény: „Ne álljunk meg addig, míg Ausztriát is be nem kebelezzük Magyarországra.”

És ezt mind csak a szem lencséje teszi. Így alakult a magyar szem. Részben már így születik ezzel a kis nagyzással. Egyszer Gleichenbergben, mely közel fekszik a magyar határhoz, panaszkodom a kis fiannak, a ki szintén gyengékedett, hogy az idegen víz és levegő beteggé tesz bennünket.

— Nem is megyünk mi ki többé a hazánkból, ugye kis szivecském?

Mire felel az öt éves fiucska:

— Ne beszélj bolondokat apa; hiszen ha Árpád még egy órányit akart volna menni, hát akkor ez is Magyarország lenne.

Uramfia! Még ennek ki sem nyílt a szeme és már magyarul lát. No persze, ha Árpád még tovább megy! Árpád, Nagy Lajos vagy más. Igen,

csak tovább kellett volna még menni. — Egyéb semmi se hiányzott. Holmi kicsinységen mult mindig. Ha Bethlen Gábornak a melle meg nem kívánja a házasságot és a „serenissimus” címet s tovább harcol. Ha Károlyi Sándor le nem teszi a fegyvert a majthényi páston. Mindig eltarisznyázta valaki. Hogy nem birtuk ezt vagy azt, hogy nem lehetett, mert a másik erősebb volt, ez a magyar ember fejébe nem fér be.

De hogy is férne be, hiszen tele van gyömszölvé ragyogó látományok képeivel, fülbe-mászó legendákkal, a magyar nagyságot zengő versekkel, hogy az egész világot megvertük, hogy bedöngettük Bizanc kapuit, a mi igaz is, hogy nyögte Mátyás bus hadát Bécsnek büszke vára, a mi szintén igaz és hogy Simonyi öbester ki-verte a pipája hamuját a francia trónuson. Hát talán ez is igaz. Simonyi nagy legény volt, csak-hogy az az ur, a kinek a trónusan kiverte a pipáját, szintén csinált egy és más említésre méltó virtusokat jártában-keltében Marengótól Waterlóg — ezt is mindig jó volna látni az összehasonlítás okáért. Ugy, de a nagyító szem tele van könnyvel a régi dicsőség miatt. Elhomályosul minden egyéb iránt.

És mégis szép a nagyító szem. Isten áldása. Mert ugyan mit csinálnál, ha ez a szemed is kicsinyítő volna magyarom? A nagyító szem legfeljebb élvezet egy kicsinyt a valóságtól, de magasabbra; megneveli önértedet, hatalmasabnak, gazdagabbnak mutat, minélfogva esetleg merészebb kalkulásokat csinál, mint kellene. De ez nem nagy baj. Azaz nem mindenben baj. Mert talán nem baj, ha Ugron Gábor úgy látja az országot, hogy még mindig három tenger

*. Almanach az 1903. évre. Szerkeszti Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár. XVIII. évfolyam IV—V. kötet. Singer és Wolfner kiadása. A díszkötésben 2 korona.

— **Adományozás.** Boross Sándor sütőmester, helybéli lakos a székesfehérvári iparos-íjjak önképzőkörének alapító tagjai scrábá 20 koronával belépett. Nemes tettéért ez uton is halás köszönetét mond *Hrnika* Béla jegyző.

— **Iroda-helyiség változtatás.** A székesfehérvári kereskedelmi betegápoló-egylet irodáját a Sas-utca 8. sz. alá (Kölcsön-egylet ház) tette át, hol naponta 5—7-ig vannak a hivatalos órák. — Az igazgatóság.

Régi nemesi ügyekben szakzerű felvilágosítást ad a „Nemesség” szerkesztősége Budapest, IV. Magyar-utca 6.

— **A kut halottja.** Szomorú históriáról ad hírt keresztesi tudósítónk. Moharos Sándor ottani lakost minduntalan csapás éri. A múlt esztendőben hitese feleségének zavarodott meg az elméje, tébolydába kellett szállítani. Most pedig szerencsétlen kis gyermeke mult ki természetellenes halállal. A születésétől kezdvesiket-néma Mariska leány, a ki alig volt öt esztendő, az öreganyjánál szokott tartózkodni. Csütörtökön eltűnt a kis leány hazulról, de nem sejtettek rosszat, a szomszédházban hitték. Amde már későre járt az idő, akkor veték észre, hogy Mariska se itt se amott nincs, keresésére mentek, de hiába. Tegnap kora reggel találták meg a ház nyílt kutjában, már halott volt. A mennyiben gondatlanság foroghat fenn, az úgy a kir. ügyészséghez tétetett át.

— **Katonazene.** Szombat estéknél *Fekete Géza* jónévi kávéházában, az „Otthon”-ban szokatlanul nagy az élénkség. A mint az Auer-égek pazar fénye végigömlik a kávéházon, a székesfehérvári V. honvédkerület jól szervezett zenekara előkelő közönséget vonz a márványasztalok köré s úgy este 3 óratól félél nemes élvezetben van részök a jelenlevő zenebarátoknak. A honvédek zenekar mindig gondoskodik változatos műsorról, újabb és újabb darabokról s így megunni nem lehet az „Otthon” kávéház szombati zeneestéit. Ma is felhívjuk erre a közönség figyelmét.

— **A városi adóügyszóltály új helyisége.** A nagyközönség figyelmét felhívjuk ama körülményre, hogy a városi adóügyszóltály az eddiginél tágasabb helyiségbe helyezte át, a mai napról kezdve adóügyekben, ugy adóelőírás, mint adóki számításoknál a városház földszinti folyosójának végén levő 18. szám alatt nyerhet a közönség felvilágosítást.

— **A megmentett katonalélt.** Egy fiatal, délceg katonatiszt, ezredének dísz, feljebbvalóinak dédelgetett kedvence, fülig szerelmes volt egy művelt leányba. Házasságot is ígért neki. Katonáknál azonban kaució nélkül nem lehet házasságot kötni. A leánynak nem volt több pénze egy pár ezer koronánál, ennél fogva a hadnagnak le kellett mondania tisztii állásáról, hogy igéretét beválthassa, mert imádottjának csillogó szemei győztek az atilla arany csillagai fölött. Egy előkelő részvénytársulatnál pénztárnoki állást nyert el és itt már elég volt menyasszonya pénze a szükségelt kaucióhoz. A boldog jegyespár alig győzte várni a kitűzött esküvő határnapját, midőn a véletlen egyszerre nagyot változtatott a fiatal pár sorsán és boldogságuk felhőtlen egét egy cikázó villámcsapás zavarta fel. Egy délután a vőlegény szédült ábrázattal rohan menyasszonyához. „Tönkretettek, édes, egyetlenem!” — „Végünk van!” — Egy volt tisztársamért, kit elhelyeztek innen, jótállottam nagy összeg erejéig s ez a szerencsétlen ember öngyilkos lett, a mit csak ma tudtam meg, midőn a jótállási váltó alapján lefoglalták a kauciót. Ha nem tudom a váltót rövid idő alatt rendezni, elvesztem állásomat!” Elképzeltető az eddig boldog pár kétségbeesett helyzete. A menyasszony vigasztalja, biztatja és buzdítja vőlegényét és midőn épen a nagy veszélyre és lsten jóságára hivatkozna, kopogtattak. „Tessék!” — felelt a félig meglepett és félig kétségbeesett menyasszony és egy komoly uriember lép be, mint a Török A. és Tsa bankházának, mely Magyarországon a legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet, képviselője s jelenli, hogy a budapesti Teréz-körut 46. szám alatti főüzletből jön. Azéltkül, hogy sokat magyarulatna, leolvass a menyasszony asztalára egy csomó ezres bankót, és kéri a nyerdő sorsjegyet. Ime ismét bizonyult, hogy a hol baj legnagyobb, ott lsten segítsége legközelebb.

Dr. Holly Géza ügyvédi irodáját a Me-gyeház-térről Távirida-utcai lakására (saját ház) a Tűzoltó laktanya mellett helyezte át.

Egy javakorban levő férfi, ki a zöldség-kertészet mellett, a méhészethez és üvegezéshez is ért állást keres. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Ügyvédi irodában, esetleg szolid üzlet ben állást keres egy jó írású, négy polgári iskoitát végzett nő. Cím a kiadóhivatalban.

Piaci árak:

1902. évi november hó 8á n.

Buza	14 20—14.60.
Rozs	11 80—12.40.
Árpa	10.80—11.20.
Zab	11.60—12.—.
Uj tengeri	10.—

A forgalom élénk.

Anyakönyvi statisztika

1902. évi október hó 31-től november hó 8-ig.

I. Születés.

Született: 16 fiú, 15 leány. Ezekből törvényes fiú: 16, leány 14; törvénytelen fiú: 0, leány: 1; halva született: 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 31.

II. Halálozás.

Elhalt: 11 fi, 5 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 6, leány: 3; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; 5 éven felüli fi: 4, nő: 2. — Összesen: 16.

E szerint a születés a halálozást 15-el mulja felül.

Elhaltak: Rózsa Györgyné, szül. Cziráky Mária, róm. kath., 62 éves, kimerülés ideggyengeség folytán, Csutura-utca 25. sz. — Kapatics Ferenc, róm. kath., d. v. fűtőházi lakatos, 22 éves, nőtlen, tüdővész, Széchenyi-utca 62. sz. — Bauman Frigyes, róm. kath., d. v. betűíró, 23 éves, nőtlen, tüdővész, Széchenyi-utca 73. sz. — Léber István, róm. kath., 2 és fél óras vezérléttel gyengeség, d. v. munkástelep. — Uhrovics Teréz, róm. kath., apáca-jelölt, 23 éves, kimerülés, Szt. György közpórház. — Virág Ferenc, róm. kath., 2 éves, vörheny, városi járványkórház. — Bárány Rozália, róm. kath., 2 hónapos, bélhurut, Kert-utca 23. sz. — Paksi Erzsébet, róm. kath., 12 napos, tüdőlob, Olaj-utca 11. sz. — Molnár István, róm. kath., 16 napos, orbánc, Könyök-utca 16. sz. — Talabér Sándor, róm. kath., pincér, 55 éves, nőtlen, tüdővész, Ósz-utca 5. sz. — Rode István, róm. kath., 2 hónapos, bélhurut, Haltér 19. sz. — Balogh Ferenc, ev. ref., 4 éves, vörheny, Sár-utca 11. sz. — Schneck József, róm. kath., 5 éves, agyhártyalob, Forgó-utca 16. sz. — Hegedüs Terézia, róm. kath., 1 hónapos, veleszületett bujakór, Szeder-utca 43. sz. — Kohlmann János, róm. kath., 5 éves, has-hártyalob, Felsőkirálysor 19. sz. — Pacskó József, róm. kath., kőfaragó-segéd, 27 éves, nőtlen, szivhűdés, rostonyás tüdőlob folytán, Szt. György kórház.

III. Házasságkötés.

A fentjezett idő alatt házasságra lépett: 2 pár.

IV. Kihirdetés.

Micsola József, m. kir. honvéd-örmeister és Orbán Mária varrónó, Székesfejérvár. — Sziksz János, kőműves-segéd és Tujner Mária kisbirtokos, Székesfejérvár. — Eherenthal József, rövidáru-kereskedő Zirc (Veszprém.) és Karpesz Janka, Székesfejérvár. — Szigli József, d. v. mozdonyvezető helyettes és Györe Erzsébet, Székesfejérvár. — Papp Endre Ferenc, vármegyei számtiszt, Gyula (Békésm.) és Bójas Ilona Székesfejérvár. — Adler Miksa, mérnök, Székesfejérvár és Zweig Melánia, Galgóc (Nyitram.)

SZALAY GYULA

* * * műorgona építő intézete * * *

ALAPITTATOTT 1879. SZÉKESFEHÉRVÁROTT, ALAPITTATOTT 1879. * * LÖVÖLDE-UTCA. * *

Elfogad megrendelést a legújabb rendszerű templom- és hangverseny-organák elkészítésére hat évi jótálás mellett. Raktáron tart kisebb és közép nagyságu új és átalakított templomorganákat. Zongorák, pianók és harmoniumokat. Organák évi kezelését és gondozását mersékelt áron eszközli az ország bármely részében. **Költségetét ingyen és bérmentve küld.**

Másolat.

Jegyzőkönyv, mely felvétellett Gyulafalván, 1898. év Október 12-én az orgona átvétele ügyében.

Alulírottak megjelenvén, hogy Ő Nmsága Császka György kalocsai érsek úr által építtetett templomunkba felállított új orgonát megvizsgáljuk, ott a következőket tapasztaltuk:

Az /1. mellékelt tervzetnek az orgona úgy külsőleg, mint belső szervezetében teljesen megfelel, a mit tiszta lelkiismerettel nevünk aláírásával bizonyitunk.

Miután Ő Nmsága Kegyelmes Urunknak az orgona építésért leghálásabb köszönetünket nyilvánitjuk a községgel nevében, elismerjük, hogy az orgona kedves benyomást tesz imponzás alakja s román stylum külsége által a szemléltre és kellemes, átható, tömör, tiszta hangjával uralja gyönyörű templomunk minden legkisebb részét; ezért az építő Szalay Gyula urnak hálaál adózunk e helyen.

K. m. f. (P. H.)

Weisz Mihály s. k., lelkész.
Kucsru Gyula s. k., klanító.
Katona József s. k., tanító.
Székely Sándor s. k., közs. jegyző.

Lábodi András s. k., bíró.
Rohacsek Antal s. k., II. bíró.
Szekeres András s. k.
Soós Mihály s. k.

Első székesfehérvári aranyozó- és templomdiszító műterem
és saját készítményű

TÜKÖR-, KÉP- ÉS KÉPKERET-RAKTÁR.

Alapított 1865-ben.

Jelenlegi tulajdonos: **Ij. Schaumann József**, aranyozó- és templomdiszító,
ki bármiféle új és régi aranyozást, templomdiszítést és minden e szakmába vágó munkát és
szent szobrokat, tartós és jó kivitelben, jótállás mellett készít.

Raktár és iroda:

SZENT IMRE-UTCA,
(Barátok épülete,)

SZÉKESFEJÉRVÁR,

ISKOLA-UTCA,
(6. szám.)

NOVENA,

azaz kilencnapos ájtatosság Jézus szentséges
szívéhez valamely különös kegyelem elnye-
résére. Kötve 60 fillér, füzve 40 fillér dara-
bonkint. Kapható és megrendelhető Rézmann
István Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/a.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22-24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főáruházából való
közvetlen beszerzését eredeti árakban:

$\frac{1}{8}$ 1.50 $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{1}$ 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségeiből postautalványon kérem

Húzás már november hó 20 és 21-én.

Általunk kifizetett
főnyeremények

A m. kir.

OSZTÁLYSORSJATEK

november 20-án kezdődő HUZÁSARA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-ső
osztályhoz:

$\frac{1}{8}$ á K. 1.50 $\frac{1}{4}$ á K. 3.— $\frac{1}{2}$ á K. 6.—   egész K. 12.—

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt

KIS SZAMOK:

1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig
és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA

BOGDÁNY S.

BUDAPEST, Sas-utca 23. I.

Telefon 14-41.

602.000 kor.
a 240-es száma.

400.000 kor.
a 1110-es száma.

200.000 kor.
a 46006-os száma

200.000 kor.
a 25534-os száma

100.000 kor.
a 1352-es száma.

100.000 kor.
a 84760-es száma.

90.000 kor.
a 2407-es száma.

40.000, 30.000
és sok más nagyobb
nyeremény.

Hirdetések

a FEJÉRMEGYEI NAPLÓ részére
jutányos áron felvétetnek a kiadó-
hivatalban, Szent István-tér I. sz.